

Melkveehouder Johan Apeldoorn:

Het water is nu veel schoner

"Veel beter", vindt melkveehouder Johan Apeldoorn uit Uitgeest het resultaat van zijn 'nieuwe' oeverbeheer. Vier jaar geleden stapte hij af van het intensieve beheer dat hij jarenlang gewend was. "Mijn oevers brokkelden af doordat de koeien uit de sloot dronken", vertelt hij. "Nu heb ik een talud begroeid met riet, waardoor ik geen last meer heb van afkalving. En het riet zuivert het water. Toch belangrijk, juist ook omdat de koeien ervan drinken."

Apeldoorn plantte zelf rietplanten. "Maar," zegt hij, "wanneer je minder maait, ontwikkelt het riet zich vanzelf. Het duurt alleen wat langer." Na vier jaar heeft de melkveehouder een rietkraag van zo'n twee meter breed. "Het is even zoeken naar de meest praktische manier van

schonen. Eerst heb ik het eigenlijk vooral met rust gelaten, zodat het riet goed kon wortelen. Eens per jaar doorbrak ik de wortels die in de sloot zelf groeiden. Dat was eigenlijk genoeg. Dit najaar ga ik voor het eerst met een maaikorf de sloot reinigen, want nu zie ik dat het riet gaat groeien op plaatsen waar ik het niet wil. Verder maai ik beide oevers met een brede maaier en voer ik het maaisel af."

"Mijn vader is vijftig jaar schouwmeester geweest", vertelt Apeldoorn. "Vroeger moest alles strak en schoon. Wanneer je minder maait en baggert, ziet het er wat rommeliger uit. Maar ik vind het belangrijk om bij te dragen aan de waterkwaliteit. En dat ik nu ook veel meer vogels, bloemen en hommels zie, is voor mij een aardige bijkomstigheid."

Veilig wonen onder zeeniveau is minder logisch dan je denkt

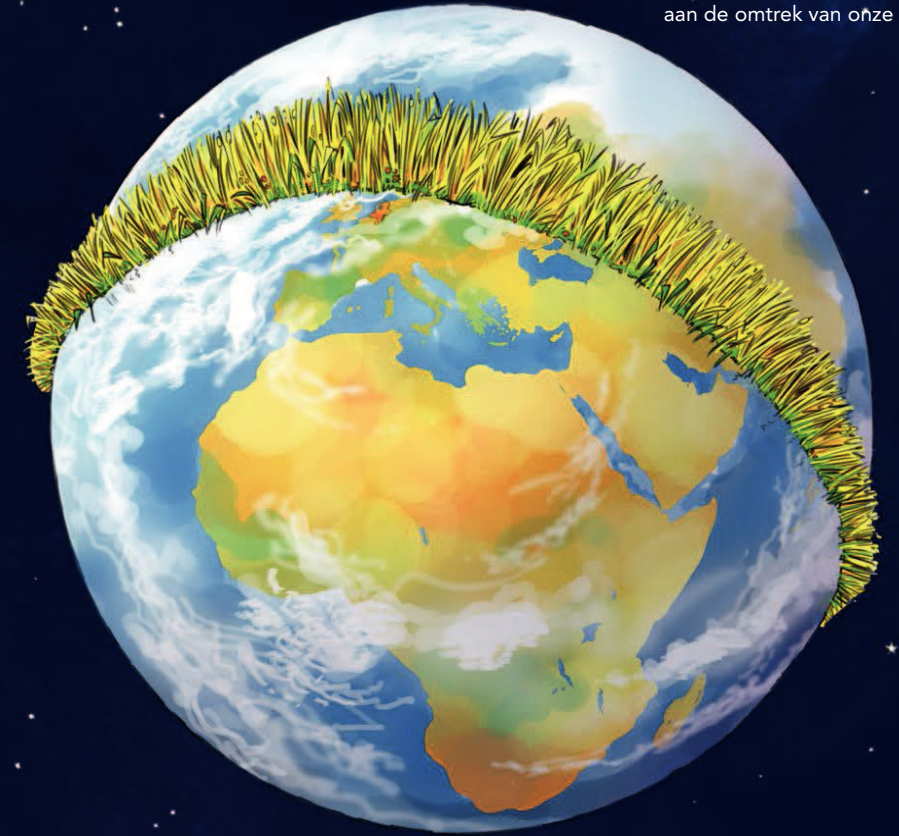

hoogheemraadschap
Hollands
Noorderkwartier

Mooi hè?

Of ziet u het toch liever zo?

In ons gebied ligt zo'n 20.000 kilometer sloten, kanalen en vaarten. In totaal hebben we dus 40.000 kilometer aan oevers. Dat is gelijk aan de omtrek van onze planeet!

Ander oeverbeheer:

Ruimte voor groei

De natuur is altijd in beweging. Dat hoeven we u als agrariër natuurlijk niet te vertellen. Het is uw dagelijks werk om die beweging in goede banen te leiden. Maar soms kan het verrassende resultaten opleveren wanneer je de natuur de vrije loop laat. Aan de oevers van onze sloten, bijvoorbeeld.

Minder intensief beheer van de haarvaten van ons waterstelsel levert een betere waterkwaliteit op, een grotere soortenrijkdom en stabielere oevers. En het landschap wordt er nog mooier van ook, vinden veel mensen.

In deze brochure willen we u laten zien dat een ander oeverbeheer kan bestaan naast een goede aan- en afvoer van water. Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier controleert jaarlijks of de waterlopen nog voldoende breed en diep zijn. Onlangs hebben we de richtlijnen versoepeld waaraan u als beheerder moet voldoen. Een kwestie van voortschrijdend inzicht. Want ook het hoogheemraadschap is altijd in beweging.

Ga afkalving tegen door ander oeverbeheer

hoogheemraadschap
Hollands
Noorderkwartier

Samenwerken aan een betere waterkwaliteit: Laat de snoek maar komen

Het gaat niet goed met de waterkwaliteit in Nederland. De afgelopen dertig jaar zagen we een schrikbarende daling van het aantal soorten flora en fauna in onze waterlopen, door intensief maaien en baggeren. Die daling heeft grote gevolgen, want een gezond ecosysteem is een voorwaarde voor een goede waterkwaliteit. Samen met beheerders en inwoners willen we dan ook proberen de soortenrijkdom weer te vergroten.

Een simpele optelsom

Door de lage ligging heeft ons gebied veel waterlopen nodig om droog en veilig te blijven. Alleen al in ons hoogheemraadschap ligt zo'n 20.000 kilometer sloten, kanalen en vaarten. In totaal hebben we dus 40.000 kilometer aan oevers in ons gebied. Dat is gelijk aan de omtrek van onze planeet!

"Het hoogheemraadschap is verantwoordelijk voor het onderhoud van een kwart van de waterlopen; nog eens een kwart ligt in stedelijk gebied, langs wegen en spoorwegen of in natuurgebieden. Dat betekent dat u, als agrariër of landeigenaar, het onderhoud van de andere helft in handen heeft: dat is pakweg 20.000 kilometer oever!"

De afgelopen jaren hebben wij gezien hoe een ander oeverbeheer de veiligheid en waterkwaliteit kan waarborgen, en tegelijkertijd kan bijdragen aan een betere waterkwaliteit en een grotere soortenrijkdom. Twee belangrijke doelen. Binnen het hoogheemraadschap zijn we nog volop aan het leren hoe we daarbij de optimale balans kunnen vinden tussen waterbeheer en ecologie. Maar één ding is zeker, gezien bovenstaand sommetje: het beste resultaat behalen we samen met u.

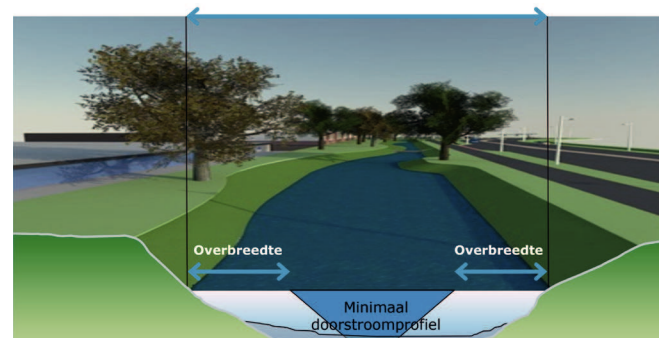
Ander oeverbeheer werkt

Pilotprojecten met natuurvriendelijk oeverbeheer toonden aan dat de soortenrijkdom sterk toenam wanneer er anders werd gemaaid. De grote hoeveelheden kroos verdwenen, er kwamen meer waterplanten en de waterkwaliteit verbeterde. Geleidelijk kwamen steeds meer soorten terug. Zelfs de kritische snoek is weer gespot. En als de koning van de slootwatervoedselketen ergens zwemt, dan weet je dat het wel goed zit met de waterkwaliteit.

Voor de duidelijkheid: u bent op geen enkele manier verplicht om anders te gaan maaien en baggeren dan u gewend bent. 'Te intensief onderhoud' is geen overtreding van de keur. Extensief oeverbeheer is ook niet geschikt voor elke oever. Maar er is wel degelijk meer ruimte dan we aanvankelijk dachten.

Van elke waterloop in ons beheergebied hebben we in beeld gebracht welk deel absoluut noodzakelijk is voor een goede aan- en afvoer van water. De overige ruimte heeft geen doorstromingsfunctie en is vooral berging. Dit deel van de waterloop noemen we overbreedte.

De overbreedte van alle waterlopen in het hoogheemraadschap bij elkaar opgeteld, beslaat zo'n 1900 hectare. Die ruimte kunnen we benutten door de natuur haar werk te laten doen.

Wat kunt u doen? En wat kunt u laten?

Minder intensief oeverbeheer betekent niet meteen dat u veel minder doet, maar vooral dat u het anders aanpakt. Flexibeler. Meer afgestemd op de locatie en wellicht ook makkelijker inpasbaar in uw bedrijfsvoering. Door minder te maaien en te baggeren in de overbreedte, schept u de voorwaarden voor waterleven, wat de waterkwaliteit ten goede komt. U kunt dit naar eigen inzicht doen, op basis van uw kennis van de bodem en de natuurlijke omgeving van de waterloop. Waar nodig, helpen wij u aan aanvullende informatie.

Geïnteresseerd?

"Wij hopen dat deze brochure u de voordelen laat zien van één ander oeverbeheer. Op www.hhnk.nl/overbreedte kunt u op precies opzoeken wat de overbreedte is van de waterlopen die u in beheer heeft."

Ook kunt u bij ons terecht voor vragen en advies over ander oeverbeheer. U kunt daarvoor contact opnemen via info@hhnk.nl graag daarbij vermelden als onderwerp: 'Ander oeverbeheer'.

Enkele richtlijnen voor ander oeverbeheer:

- Liever knippen en maaien dan vegen en hakselen.
- Doe niet al het onderhoud tegelijk en niet alles op dezelfde manier.
- Voer het onderhoud uit in verschillende perioden, laat waar het kan stukken begroeiing staan en varieer dat per jaar. Verdeel het (maai)werk over het jaar of over verschillende jaren, zodat er altijd nog planten blijven staan waar bestjes zowel boven als onder water een schuilplaats kunnen vinden.
- Laat het maaisel en organisch materiaal uit de sloot niet langs de oever in het talud liggen, maar voer het af, of zet het in ieder geval voorbij de insteek.

